

Predpisi za promet in gostinske obrate

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na člena 6. in 7. naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX št. 97,

glede na naredbo z dne 12. julija 1941-XIX št. 65 in na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291

odreja:

Člen 1.
Brez posebne dovolilnice, ki jo izda oblastvo javne varnosti, ne sme nihče iz hiše: v ljubljanski občini od 21. do 5. ure, v drugih občinah pokrajine od 20.30 do 5. ure. Kršitelji se kaznujejo v denarju od 100 do 1000 lir in v hujših primerih tudi z zaporom do treh mesecev.

Člen 2.

Promet z motornimi vozili za prevoz oseb, ne glede na vrsto pogona, je dovoljen samo ob delavnikih od 7. do 19. ure.

Promet z motornimi vozili za prevoz blaga in promet avtoizvoščkov, ne glede na vrsto pogona, je dovoljen vse dni od 7. do 19. ure.

Nespremenjene ostanejo določbe členov 2., 3., 4. in 6. naredbe z dne 12. julija 1941-XIX št. 65.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od 100 do 1000 lir, v hujših primerih pa tudi z zaporom do treh mesecev. Mimo tega se odvzame prometno dovolilo, v hujših primerih pa tudi zapleni motorno vozilo.

Člen 3.

Čas za zapiranje gostinskih obratov se spreminja takole:

za vse gostinske obrate v mestu Ljubljana na 20.30 in za vse gostinske obrate v drugih krajih pokrajine na 20. uro.

Kršitelji se kaznujejo v denarju od 500 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do treh mesecev kakor tudi z začasnimi ali z dokončnim odvzemom obratne pravice.

Člen 4.

Ta naredba, ki razveljavlja vse nasprotujoče ali z njo nezdružljive določbe, stopi v veljavo dne 4. novembra 1941-XX.

Ljubljana, dne 30. oktobra 1941-XX.

Na triindvajseto obletnico zmage

Kakor na predvečer 19 obletnice fašističnega pohoda na Rim, ko so razen javnih uradov in poslopij tudi meščani razobesili na svojih hišah državne zastave, tako bodo svoje hiše prav gotovo tudi okrasili na 23. obletnico zmage, ki jo bo vsa Kraljevina praznovala jutri, v torek, dne 4. t. m. Meščani, razobesite zastave!

Bivši vseučiliški rektor dr. Slavič pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 3. novembra.

Visoki Komisar je sprejel pretekli petek bivšega rektorja, dr. Matija Slaviča, ki je naredil pri njem svoj dolžnostni obisk, ko je zapustil mesto vseučiliškega rektorja in prevzel dolžnost prorektorja. Ekse. Grazioli je izrazil dr. Slaviču svoje zadovoljstvo nad njegovim delom, ki ga je opravil kot rektor ljubljanskega vseučilišča.

Našim bralcem, ki igrajo v Meranski loteriji

Na naše uredništvo je zadnje dni prispelo mnogo dopisov, v katerih naši naročniki izražajo željo, da bi objavili tudi izid žrebanja meranske loterije, ker da tudi mnogo s področja ljubljanske pokrajine v njej igrajo, ne vedo pa, če so zadnjič kaj zadeli. Vsem, ki so nam izrazili takšno željo, vljudo sporočamo, da izida žrebanja omenjene loterije nismo objavili zato, ker sprito pomanjkanja prostora pri najboljši volji tega res nismo mogli storiti, pripominjamo pa, da smo se za izid žrebanja zanimali ter morali na žalost ugotoviti, da tokrat pri žrebanju nikomur iz ljubljanske pokrajine sreča ni bila naklonjena. Če bi bila, naj bodo prepričani, da bi kljub pomanjkanju prostora takšno veselo novico svojim bralcem gotovo naznanili.

Naročite Slov. koledar takoj

Lo do 5. novembra t. l. je še čas!

V zadnji številki »Slovenskega doma« so bile priložene položnice, prosimo vse naročnike, da se jih blagovolijo takoj poslužiti. Nakazite po položnicah tudi naročnino za »Slovenčev koledar« — 9 lir za koledar in 2 liri za pošiljatvene stroške — skupaj 11 lir. — Nenaročniki naših listov plačajo za »Slovenčev koledar« 20 lir.

Umrli je moj dobri mož

Janko Košir

višji računski svetnik v pokoju

K večnemu počitku ga bomo spremili v ponedeljek, dne 3. novembra 1941, ob 3 popoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. Sveta maša zadušnica bo v torek, dne 4. novembra t. l. ob 7 zjutraj v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 1. novembra 1941.

Ana Košir, žena

Lovcem iz Ribniške doline se je nasmejala nenavadna sreča

Ribnica, dne 2. novembra.

Hudi mrz zadnjih dni je prisilil številno divjačino iz Velike in Male gore v bližino podgorjskih vasi, kjer iščejo srne, jeleni in divji prašiči hrane in zavetja. Na laze pod Veliko goro so videli posestniki iz Dan črede jelenov in srn, ki so gazile skoraj meter visok sneg. Pred dnevi so fantje iz Dan zasledili mlada divja prašička. Posrečilo se jim je, da so s »kopačco« ubili enega prašička, drugi pa je pobegnil. Mladič je tehtal nad 30 kg.

Ribniški lovci so imeli prav tako uspehe. — Trgovci Picke Franc iz Ribnice je za svoj 40. letni rojstni dan ustrelil v 1. zagonu srnjaka-šestera, v drugem zagonu pa osmeraka, kar je redkost. Arko Franc iz Bukovice je ustrelil lepega jelena. Lovci so sledili desetim jelenom in so v enem zagonu ustrelili kar 3 živali. V dr. Zorenčevem lovskem revirju je ustrelil g. Kralj iz Sajeveca lepo divjo mačko. V dr. Lavričevem lovstvu je dr. Brumen ustrelil na enem mestu in v enem zagonu 3 srne.

Vagon sena v ognju

Ljubljana, 3. novembra.

Včeraj zvečer malo po deveti uri se je na tovarnem kolodvoru v Metelkovi ulici vnel vagon sena. Seno je bilo naloženo v balah. Čim so ogenj opazili, so poklicali poklicne gasilce, ki so brž prihitali z avtomobilom. Napeljali so dve cevi in začeli gasiti. Pri tem je bilo zaplenjenih 9 mož, malo pozneje pa so prišli na pomoč še ljubljanski prostovoljni gasilci. Ko so ogenj zadušili, so seno razmetali. Kakšen voz sena so rešili, vse ostalo je zgorelo. Čez dobre pol ure so se gasilci lahko vrnili v Mestni dom.

Nedelja brez domačih športnih dogodkov

Ljubljana, dne 3. novembra.

Dva praznika sta bila. Na sporedu je bilo precej športa, posebno nogometnih tekem, pa je vse skupaj padlo v vodo. Ko je na dan pred praznikom snežilo, nismo se vedeli, da bo toliko snega zapadlo. V soboto se je celo sonce ponujalo, vendar so bili snežni oblaki od severa močnejši. Zagnili so nebo in spet je snežilo. Snežena plast se je večala in že v soboto zvečer je bilo vsakemu jasno, da z nogometom to nedeljo ne bo nič.

Na vseh igriščih je bil kakšnih 30 cm visok sneg in so bila nemogoča za vsako igro. Najbolj vneti so tudi tokrat prihiteli, pa samo do vrat, kjer jim je list naznanil, da tekem ne bo. Drugih športnih srečanj ni bilo nobenih. Če se bo vreme kaj popravilo do druge nedelje, se bo seveda prvenstveno tekmovaljeval, če pa bo sneg obležal, pa smo za letošnji koneclet, kar se nogometa tiče.

Rezultati Italijanskega nogometnega prvenstva

Italijansko nogometno prvenstvo se je seveda nadaljevalo. Rezultati včerajšnjih srečanj so pa naslednji: Ligurijska : Florentina 1 : 1, Modena : Atalanta 2 : 0, Napoli : Milano 2 : 1, Ambrosia : Triestina 1 : 1, Livorno : Venezia 1 : 1, Roma : Bologna 2 : 1, Juventus : Genova 1 : 1, Lazio : Torino 4 : 1.

Tudi v B ligi so nadaljevali s prvenstvom: Bari : Pescara 2 : 1, Brescia : Lucina 1 : 0, Alessandria : Spezia 3 : 0, Udine : Pisa 2 : 1, Savona : Pro Patria 2 : 1, Prato : Padova 1 : 0, Novara : Siena 1 : 0, Vicenza : Reggiana 2 : 0 in Fanfulla : Fiumana 1 : 0.

Letošnje molitve na zasneženih grobovih

Ljubljana, 3. novembra.

Letošnji praznik Vseh svetnikov je bil ogrnjen v debelo snežno odejo, kakor že zlepa ne pomnimo. Snežilo je, kakor v pravih zimskih dneh. Posebno v soboto je naletaval pravi pršič in vse je kazalo, da ga bo precej padlo.

Čeprav so bile poti slabe in je brozga segala do gležnjev, so vendar številne trupe ljubljancev hitele na grobove svojih dragih. Kakor druga leta, tako je bil tudi letos ves trumovski promet v prvi vrsti usmerjen na pokopališče k Sv. Križu. Na grobovih so ljudje morali odmetavati sneg, da so mogli postaviti svečke, zelene vence in cvetje na grobove. Svečke so nekaj časa gorele, pomežikavale, končno pa so plamenčke zadušile bele snežinke. Pokopališče je bilo polno obiskovalcev. Vsak, kdor ima le koga pokopane pri Sv. Križu, je pohitel tja in se z gorečo molitvijo spomnil pokojnikov.

Cerkvene slovesnosti pa so bile letos šele v nedeljo 2. novembra. Najprej je ljubljanski škof dr. Gregor Rožman opravil v svetokriški kapeli slovesne večernice za mrtve, potem pa je v procesiji odšel pred veliki križ z Zvečičarjem na sredi pokopališča in še tam opravil blagoslovitveni obred in prošnjo molitev: »Reši

me Gospod, večne smrti. Združeni pevski zbori so zapeli pretresljive žalostinke in mnogim so se orosile oči. Od križa je prevzvišeni odšel še pred kostnico v zadnji vojni padli vojakov in še tam opravil molitve. — Pri vseh cerkvenih obredih je bilo zelo veliko ljudi. Vojaki grobovi so bili tudi letos zelo lepo okrašeni, kar priča, da je naša mladina lepo vzgojena in da rada počasti spomin rajnih.

Grobovi so bili kljub snegu lepo okrašeni, povsod polno cvetja in zelenja, nežne svečke so gorele. Povsod je bilo videti veliko zelenih vencev mestne občine, kar priča, da je tudi letos vsesvetska akcija imela uspeh. Ljubljanci so pokazali, da imajo odprto srce za siromake, ki so jim z odkupitvenimi venci omogočili razne podpore in jim olajšali trpljenje.

Zadušnica za padle vojake

Ljubljana, 3. novembra.

Danes dopoldne je bila v frančiškanski cerkvi žalna služba božja za vojake, ki so padli v zadnji svetovni vojni. K službi božji so prihiteli številni sorodniki, prijatelji in znanci, da se v tihi molitvi poklonijo njihovega spomina. Slavnost je bila tiha in skromna, pa tem bolj prisrčna.

Ministrska komisija na Ljubljanskem gradu

Na kraju samem je proučila vsa vprašanja glede preureditve tega zgodovinskega gradu

Ljubljana, 3. novembra.

Po proučitvi načrta za popravilo ljubljanskega Gradu je minister za ljudsko vzgojo imenoval posebno komisijo, v kateri so člani višjega umetniškega sveta, da obišče ljubljanski Grad ter ugotovi stanje in poda smernice za izvedbo tega važnega dela.

Komisija, ki jo tvorijo nar. svetniki Ekse, Cipriano Efisio Oppo, kom. Alberto Calza Bini in kom. Enrico Del Debbio, je prispela v Ljubljano 31. oktobra v spremstvu umetnostnega nadintendanta iz Trsta.

Ministrsko komisijo je sprejel v Ljubljani podprefekt kot zastopnik Visokega Komisarja v poslopiju ljubljanske mestne občine pa ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Na magistratu so pro-

učili načrte in pretehtali, kako bi se dala rešiti posamezna vprašanja glede preureditve ljubljanskega Gradu. Po načelih sodobne znanosti in tehnike, da bi se starodavni ljubljanski Grad tako spet pokazal v svojem nekdanjem sijaju kot sedež umetniških in kulturnih ustanov.

1. novembra je omenjena komisija na kraju samem natančno proučila stanje ter razen splošnim vprašanjem zlasti posvetila svojo pozornost tudi tistim, ki se nanašajo na grajski stolp, na obzidje, kakor tudi na ureditev oken na zunanji strani.

Ko je komisija svoje delo končala, je odpovala 1. novembra nazaj v Rim, kjer bo poročala ministru za ljudsko vzgojo o uspehih svojega proučevanja na kraju samem.

Najvišje dovoljene cene na živilskem trgu

Z odlokom VIII-2 št. 1133-5 Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od danes, dne 3. novembra zjutraj do nedelje 9. novembra t. l. zvečer.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.20 L; zelena glava na drobno izpod 10 kg 0.60 L; zelena glava na debelo 0.50 L; kislje zelje na drobno 2 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.70; repa na debelo 0.50 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 0.80 L; ohrovt 0.80 L; cvetača 3 L; brstni ohrovt 5 L; koleraba 1 L; koleraba do 4 komade na kilogram 1.50 L; rumena koleraba 0.50 L; rdeča pesa 1.50 L; rdeči korenček brez zelenja 2 L; rumeno korenje 0.50 L; šopek zelenjave za juho s korenčkom 0.20 L; črna redkev 1.20 L; petršilj 2.50 L; por 3 L; zelena 2.50 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen, 25 glavice na kilogram, 4 L; glavna solata 2.50 L; endivija 2.50 L; otrebljeni motovilec 6 L; mehka špinata 2.50 L; trda špinata 1.50 L; liter suhih bezgovih jagod 3 L; liter šipka 2 L; kilogram letošnjega suhega lipovega cvetja 20 L; domača žlahtna namizna jabolka 3.40 L; domača namizna jabolka I. vrste 3 L; domača jabolka II. vrste gospodinskih sort 2 L; domača jabolka za kuhvanje, črvena, obtočena, nagnita 1.50 L; domače hruške od 2 do 4 L; domače kutine 3 L; žlahtna domača grozdje 4.50 L; domače grozdje samorodno (izabela, šmarica) 3 L; domači kostanj kilogram 3 L; gobe: a) rumeni in rjavi ježek, štorovke liter 1 L; b) lisičke in večje zimske kolobarnice (mrznice, sivke) liter 1.50 L; c) sirovke, možek (jelenov jezik), žemljevec, ovčje vime liter 2 L; d) male sivke (mrznice) za vlaganje liter 2.50 L; e) kilogram mladih čebularjev ali maslenk 3.8 L; f) kilogram jurčkov z zaprtim klobukom 10 L; g) kilogram jurčkov z odprtim klobukom 6 L. — Kuncji žive teže 10 kg.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, ki je pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 4 na oranžnem papirju.

Vse te cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu. Zato se gospodinjim ni treba več pogajati za ceno s prodajalkami, sploh se pa pogajanja ogibajte, ker pre-

rekanje krađe čas ter vzemirja tudi okolice. Ne delajte gneče okrog prodajalk, ker s tem dajete priliko za izmikanje ter škodo prodajalkam in sebi. Kakor znano, bodo ljubljanske gospodinjice, ki še niso založene s krompirjem, dobile krompir, ki ga je kupila mestna občina za ljubljansko prebivalstvo, odslej pri trgovcih.

Posebno pa prosimo gospodinjice, prav tako pa seveda tudi prodajalke in prodajalce, naj kakršen koli nered pri prodaji ali kupovanju brez odlašanja sporoče mestnemu tržnemu uradu. Sedaj je tak red na trgu, da so z njim vsi zadovoljni, zato si pa moramo tudi vsi prizadevati, da se nediscipliniranost spet ne uveljavi in spet ne povrne nered na živilski trg v škodo vseh konzumentov in producentov. Dosti blaga dobite že pod temi najvišjimi cenami, zato je pa preplačevanje greh proti skupnosti, ki ga zakon kaznuje z vsjo strogostjo, kakor smo se prepirali iz poročil s sodišča.

col selz: ottimo aperitivo
liscio: efficace digestivo

s sodavico: najboljši aperitiv — sam, brez sodavice: zelo učinkujoč za dobro prebavo

J. N. VOLKHAMER

OSOJANI

ZGODOVINSKI ROMAN

11.

amo deset dni je preneslo šibko telo grofice Malenstein tako težke udarce. Ko jo je grof pokopal, je odhitel iz Krakova, ker se je širila govorica, da je njegova hči kriva škofove smrti. Tudi je upal, da bo spotoma gotovo srečal Adalbera.

Menihi so bili spoznali Lasko-noga, ko so ga z njegovim pomagajem pokopali, in zlobna govorica je prišla s še zlobnejšimi dostavki v Tinjec. Ko je tedaj poslal opat v Osoje posebnega sla, da bi pozdravil novega opata Modesta, mu je izročil Adalbero pismo za starše.

Tako je pisal:

Dragi starši!

Bridko se pokorim, ker sem zašel s poti, katero bi moral po vaši želji hoditi, in se dal premostiti ničemerosti sveta, prilizovanju in lepemu videzu ter se hotel poročiti. Ob mnogih ranah, ki se morajo že zaceliti, trpim noč in dan. Pa to

ni najhujše. Tista, ki sem si jo izbral kot nedolžno nevesto, je postala ljubica divjega kralja. Oče, ki sem ga tako globoko spoštoval, jo je sam odvedel ponoči iz hiše. Pobožna mati in škof sta bila proti. Mati leži zdaj smrtno bolna, škofa pa je kralj pred oltarjem umoril. Brata lahkomisljenega dekleta so mi poslali naproti, da bi me v nekem gozdu ubil. Ne bi me bilo več, ako bi se ne boril z njim na življenje in smrt. Božja milost mi je Ožbalta še ohranila. Bodite, dragi starši, zaradi mene brez skrbi, ker sem tu v benediktinskem samostanu v dobrih rokah. Menihi so namreč spretni ranocelniki. Ali bo Ožbalt ozdravel, je pa še negotovo. Odtod ne odidem, dokler ga Bog ne pokliče k sebi ali popolnoma ozdravi, kar pa bo trajalo še dolgo. Dotlej me torej iz Tinjeca ne pričakujte, ker zvestega Ožbalta ne zapustim, ko tudi on ni mene zapustil. Pozdravljeni!

Ljudmilino potovanje se je brez neprimlik blizalo koncu. Oče ji je ob odhodu dejal, da ji ni treba, da bi postala nuna, ako bi sama ne želela, temveč naj v samostanu samo počaka, dokler ne pride ponjo. To jo je tolažilo. Pot ji je nudila sprotno vedno kaj novega in zanimivega, spremljajoča jo vdova pa je z velikim spoštovanjem skrbno pazila nanjo. Na kralja in njegove obljube in prispege je le ni pozabila. Od dne do dne je bolj mislila nanje, ne meneč se za svarila staršev. Obžalovala je, da ni govorila še z bratom, Adalbera pa se niti spomnila ni. Sanjarija je o svoji sreči, ki se ji nasmejlja, ko kraljica umre, kar se lahko kmalu zgodi, ker je bolna. Ob takih sanjarijah je bila vedno bolj vesela in je prispela s svojim spremstvom skoraj razigrana na svoj cilj.

Veliki, lepo zgrajeni samostan, prostran vrt z drevjem, polnim zorečega sadja — vse ji je bilo izredno všeč. Po ljubeznivem sprejemu pri opatici in ob prijaznosti nun se ji je že drugi dan zdelo vse domače in bila je spet vedra in najvna kakor

prejšnje čase. Opatica jo je z zadovoljstvom opazovala in ji je ugodila vse, kar je bilo mogoče. Ljudmila je takoj ob svojem prihodu v samostan opazila na spodnjem hodniku ob odprtih vratih lepo sobo z oknom, ki ga je obrobila trta z grozdjem, česar dotlej še nikdar ni videla. To sobo je želela in jo dobila. Med nunami se ji je zdela učiteljica novink najbolj prikupna, čeprav se ni govorila z njo. Bilo jo je redko videti, skoraj samo pri mizi in v cerkvi. Medtem ko so druge nune hodile po samostanu in dobro zavarovanem vrtu, je bila učiteljica z novinkami večinoma v zaprtih prostorih. Ni bila več v cvetu mladosti, a njena lepa postava z bledim obrazom, tihiimi očmi, ki so izražale notranji mir, je vzbujala vendarle pozornost. Tako tudi Ljudmilino, ki se ni zavedala nikake krivde.

Ko je Ljudmila nekoč le našla na vrtu tiho nuno z njenimi novinkami, je stopila k njej in ji rekla:

»Vi gotovo upate postati kdaj opatica, ko ste videti vedno tako zadovoljni!«

»Le kako ste prišli na to misel, gospodična?«

»Ker vam tako čast želim.«

»Ne želite mi je, ako mi jo hočete dobro.«

»Ali ne bi bila to sreča?«

»Zame ne. Voditi mlade duše, ki vstopijo s pobožnim namenom v samostan, je lahko opravilo, vladati nad vsem samostanom pa je težko, polno skrbi in odgovornosti. Samo poslušnost iz ljubezni lajša težaje breme.«

»Nemara imate prav. A če bi bila jaz kraljica in bi ne imela skrbi, ali bi bila srečna?«

»Sreča ne prihaja od zunaj. Nikomur ne bi svetovala, da bi se povzpniljal preko svojega stanu. Poznam dekle, ki sta jo premočili čutnost in prevzetnost, da se je zaljubila v nekega viteza, kar je imelo za posledico bridko trpljenje in še hujša dejanja...«

»Ta je bila seveda nesrečna. Ali ji ni bilo mogoče več pomagati?«

Predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Mestnemu poglavarstvu v Ljubljani,
Vsem okrajnim glavarstvom
Zbornici TOI v Ljubljani

in v vrednost

Kr. Kvesturi v Ljubljani,
Komandi Kr. Karabinjerjev v Ljubljani,
Zvezi trgovskih združenj v Ljubljani,
Združenju obrtnikov v Ljubljani, v Višnji gori in
na sedežih okrajnih glavarstev,
Združenju krojačev v Ljubljani,
Združenju čevljarjev v Ljubljani,
Združenju pletilcev v Ljubljani,
Uredništvom dnevnikov.

V zvezi z okrožnico Visokega komisariata z dne 24. X. 1941-XIX, št. 4716/27 v gornji zadevi se pojasni sledeče:

1. Obrazci za inventar se že razdeljujejo.
2. Ukine se prosta prodaja za predposteljnike in preproge za tla; nadalje za torbe, za toaletne predmete, popolne torbe, aktovke, torbe in torbice za dame, ako so ti predmeti iz kože ali usnja.
Ker navedeni predmeti niso vsebovani v obrazcu za inventar, naj jih stranke posebej prijavijo z navedbo števila ali površine v kvadratnih

metrih Zbornici TOI, kadar bodo predložile izpolnjene obrazce za inventar.

3. Zaradi uvedbe nakazne za izgotovljene kožuhe je trgovina s kožami, določenimi za krznarstvo, dopustna le med producenti trgovci in izdelovalci oblačil.

Prodaja navedenih kož občinstvu je prepovedana do vstopa v veljavo nabave potom oblačilnih nakaznic.

4. Produkcijeke tvrdke in trgovci na debelo, katerim je v smislu razpisa Visokega komisariata z dne 26. X. 1941-XIX, VIII, št. 4716/45-1941, prepovedana prodaja tkanin iz volne in iz bombaža, čistih in mešanih z volno ali bombažem v izmeri nad 20 %, morajo prijaviti Zbornici TOI potom svojih združenj količino navedenih tkanin, ki so v njih posesti, z navedbo, koliko je od te količine namenjene za izvoz, za vojaška naročila, odnosno za notranji konzum.

Visoki komisariat bo izdal odredbe glede namembe tega blaga.

Tudi vzorci za obrazce registrov v smislu naredbe Visokega komisariata z dne 9. X. 1941-XIX, št. 123, se že razdeljujejo po Zbornici TOI.

Sneg napravil veliko škodo na drevju

Ljubljana, 3. novembra.

Ali se je začela sredi jeseni že kar prava zima z debelo snežno odejo? Tako in slično so se ljudje, zaskrbljeni za kurjavo, že dni spraševali in se ozirali v močno zastrto nebo, ko se neprestano na zemljo padali snežni kristali v različnih oblikah. V zadnjih 40 letih se zima že kmalu ni tako zgodaj pričela, kakor letos. Veliko snega smo navadno pač dobili takole sredi novembra ali pa v začetku decembra, ki je potem ostal tja do pomladi. A letos? Oktobar nam je zagodel s snegom tako, da že kmalu ne tako. Ravan in plan sta pobeljena na debelo. Sprva, ko je na praznik nekoliko pomrznilo, je vse kazalo, da na nepričakovani in nezaželeni sneg ostane in bo najbrž pritisnila huda zima z visokim snegom. Včeraj in danes pa je potegnil močan jug, ki je začel sneg kaj naglo jemati. In mnogi imajo prav, ko so vremenski optimisti in napovedujejo, da bo nastopilo še lepo vreme, da bo jug pobral ta sneg in da nastane »starih bab poletje«, ki traja navadno novembra tja do začetka decembra.

Mnogo škode je ta novi sneg napravil na gozdnem in sadnem drevju. Po bližnjih gozdovih je mnogo dreves polomljenih, v prvi vrsti so trpele krhke akacije in za njimi žlahtni kostanj, Bukovo in gabrovo drevje je bilo bolj odporno, pa tudi mnogo bukovih vej leži po tleh.

Umni sadjarji so bili zelo previdni. Že prvi dan ko je začel sneg močno in vztrajno naletavati so z drogovci otepali sneg z jablan, hrusk in drugih sadnih dreves. Drugi so to zanemarili. Posledica je

bila, da jim je težki sneg, ki se je na debelo vsedel na vejave, polomil mnogo drevja in tako napravil občutno škodo, kar se bo posebno poznalo prihodnje leto.

Po mestu je nastala pešcem neprijetna in sitna brozga. Snega pa se je po okolici toliko nateplo, da je bilo v nedeljo mestno nadzorstvo prisiljeno napreči male in velike lesene pluge ter žnjimi zgodaj zjutraj orati sneg. Pač ta sneg dela sitnosti mestni blagajni, kajti treba bo za kidanje snega odšteti primerne zneske, ki niso bili drugače tako-le še določeni za sneg.

V Ljubljani sami in okolici je padlo do 30 cm snega. Promet po ulicah v splošnem ni bil zelo oviran. Težave so bile še vedno v lokalnem telefonskem prometu, ko so bili nekateri naročniki še vedno odrezani od ostalih zvez. Električna razsvetljava je drugače odločno kljubovala snežnemu naletu. Ni bilo kdo ve kako velike škode. Redno je delovala.

Jesenski poljski pridelki so bili večidel pravočasno spravljani z njiv pod streho. Na njivah so še ponekod ostali repa, zelje in pesa. Mokri sneg jim še ni škodoval, hujše bi bilo, ko bi sedaj pritisnil mraz.

Ker se sneg naglo taja, dobivajo od povsod

Zima se nam je predstavila v vsej veličini

Ribniško dolino, Kočevsko in Bloke je spet pobelil visok sneg in prinesel nove skrbi

Ribnica, 3. novembra.

Po večdnevem sneženju, ko smo se pohvalili z nad pol metra visokim snegom, ki je pobelil Ribniško dolino in okrasil Veliko in Malo goro, kočevske gozdove in Bloke, se je vreme po lepem, sončnem dnevu zopet sploh dilo in poslabšalo. Kmetje, ki jih je nenaden vremenski preobrat spravil v velike skrbi, kako bodo spravili z njiv repo in korenje in kako si bodo poskrbeli stelo za živino, saj listje še ni niti prav odpadlo, so se že veselili, da bo toplo sonce pobralo sneg vsaj v dolini. Pa je začelo spet snežiti in Ribniško dolino, Kočevsko in Bloke je pokrila v tem kratkem času še druga snežna odeja. Temperatura je močno padla, tako da je bilo zjutraj povprečno že 2 stopinji pod ničlo.

Prvi letošnji sneg, kakor smo na kratko že poročali, je napravil na sadnem drevju in tudi v gozdovih, precej škode. Kljub temu, da so pridni Ribničani skrbno otresali drevje s težkim južnim snegom, je škoda v mnogih sadovnjakih velika, kajti mokri sneg, ki je stalno padal, se je obdržal na vejah, da so se pod težo zlomile. To je dalo vzornim sadjarjem

reke in potoki večji dotok vode in pojavlja se počasno naraščanje Ljubljane in Save.

Kakor ljudem, tako ta zgodnji in veliki sneg ni dobrodošel pticam in živalim v prirodi. Uboga divjad! Mnogo bo trpela. Brezvestni zanjkarji bodo odšli na svoj posel in začeli loviti zajce in srne. Ptice — pevke so sirote. Roparski skobec pa se bo v tem snegu spravil na jerebice, katere ne bodo v snegu pred njim varne.

—d.

Uscelampade Osram D perché queste utilizzano nel miglior modo l'energia elettrica che consumano, assicurandovi così economia nella spesa d'illuminazione.

Rabite žarnice Osram D, kajti samo one Vam zagotavljajo varčevanje v stroških za razsvetljavo, ker vporabljajo električno silo na najkoristnejši in izdatnejši način.

OSRAM-D
da luce a buon mercato
Vam nudi luc' poceni

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 3. novembra: Verne c.
Torek, 4. novembra: Karel Bor.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rešjeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič — Tržaška 48.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 18.15

Ponedeljek, 3. novembra: Zaprt.
Torek, 4. novembra: »Dva bregovca, Red Torek. — Začetek ob 18.15.
Sreda, 5. novembra: »Hamlet, Red Sreda. — Začetek ob 17.30.

Opera — Začetek ob 17.30

Ponedeljek, 3. novembra: Zaprt.
Torek, 4. novembra: Zaprt. (Generalna)
Sreda, 5. novembra: »La Boheme, Red A. — Začetek ob 18.15.

Opozarjamo na nocojšnji koncert v veliki Filharmonični dvorani. Na tem koncertu bo izvajal najprvo komorni orkester s solisti Karlom Ruplom, Leonom Pfeiferjem in Cenkom Sedlbauerjem Corelljev klasični koncertni komad Concerto grosso. To delo je bilo že nekajkrat izvajano v Ljubljani in vedno z največjim uspehom. Po kratki pavzi se bo izvajal Pergolesjev oratorij Stabat Mater za sopran in alt solo s spremljevanjem komornega orkestra. Kot solistki bosta sodelovali dve naši najboljši pevki, Vera Heybalova (sopran) in Franja Golobova (alt). — Oratorij, ki je bil komponiran v začetku 18. stoletja na liturgično besedilo Stabat Mater, je prvovrstna umetnina s prekrasnimi arijami za sopran in alt, odnosno dueti za oba glasova. Vodstvo celotnega koncerta je v rokah našega izredno sposobnega in vsestransko delavnega dirigenta Dra. Marija Šijanca. Posetnike prosimo, da zasedejo dvorano točno ob 8, ker bo začetek točen, konec pa bo 20 minut po 9. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Pohištvo, primerno ohranjeno, šivalne stroje, štedilnike, peči, gasperke in razne dnevno rabljive predmete stalno kupuje in prodaja Nova trgovina Ogled, Mestni trg 3.

Pomagajmo onim, ki jih zebe, ki nimajo toplih prenočišč in tople hrane, da bomo tako v pravem krščanskem veselju preživeli zimo ki se nam je tako zgodaj vsilila.

Importante Società

con Sede a Milano
cerca per subito

Pomembna družba

s sedežem v Milano
išče za takoj

STENODATTILOGRAFA STENODARTILOGRAFINJO

veloce, perfetta lingua tedesca, ariana, Offerte con curriculum vitae, referenze, pretese, indicazione cittadinanza a:

Cassetta nr. 291 M - Untone Pubblicità Italiana, Milano

Naročite naš

najcenejši
popoldnevnik

»Slovenski
dom«!

Igor Zagrebenj

53

Zavetje v pečevju

Tako si se mi zapisala v srce! Mene pogel, barabo! Pri tolikih ženskah sem spal, odkar sem zdoma, da še številke ne bi potuhli! Madlena, o ti Madlena! Vidiš, kašen nepridiprav se je zlegel iz tvoje Charles! Kako si me ti lepo klicala! Madlena, jaz sem izgubljen človek, kar roke vzemi od mene proč! Z menoj ni nič več! Hudiču sem zapisan, hudiču me bo vzel! Vse sem podrl za sabo, zdaj živim samo še tako kakor mi je ukazano. Premikaj me in jaz se voljno pustim premikati! Kar križ napravi čez me! Z nama je konec! Ti boš nemara že stara mamica, s sivimi lasmi, ko se spet vidiva! Prijazno se bova nasmehnila drug drugemu, povedala si bova, da sva se v mladih letih imela rada — ampak kje je že to, bova rekla, kje je že to! Zares, ko je človek mlad, je pa velik kozel. Nori ti, kar naprej ti nori! Ti boš že babica, zato boš prav gotovo tako mislila. Jaz pa ti pridem star in neboljen, pri vratih te srečam in te pozdravim. Zaučidi se in čisto mirno vprašaj: »Glej ga no, ali si to ti, Charles? Kako dolgo te že nisem videla! Prav nič se ne boš razburila. Morda se tudi jaz takrat že ne bom več mogel. In potem bova šla v hišo, ogenj bo tam v kuhinji; luči pa še

me, in ti boš rekla: no, to je pa Charles, Charles Danton! Ali vam nisem že dostikrat pravila o njem? — Prav lepo se imej, ti Madlena, lepo se imej, dobro naj se ti godi! Kako bi se šele nama gojilo, ti, Madlena, če bi se bila midva vzela! Ampak vidiš, ti moj srček, vojska je prišla vmes, cesar nas je poklical, zdaj nam ne sme vpiti srce za žensko ali za domom, zdaj gre za veličino Francije in cesarja, pa prav za nič drugega! Naj pade, kdor hoče in kolikor jih pade, to dvoje mora obveljati na svetu, je vse zaostoj! Za Francijo in za cesarja! Za Francijo in za cesarja! — Za Francijo in za cesarja! — je zdaj zavpil v svoje misli zaverovani Danton na ves glas.

S tem vzklikom je zares zmotil vojaške, ki so počivali na voljnem mahu v hladni senči.

Drug za drugim so vstajali in nekateri bolj, nekateri manj goreče za njim ponavljali:

»Za Francijo, za cesarja!«

Tako se je lepo ležalo na mahu! Naj ga odnese vrati! Kaj jih moti! Če se ga je bil sam nalezal, da je objesten, naj jih vsaj pri miru pustil! Zdaj, ko ga ima pod kapo, pa ti igra rodoljuba kakor tisti

zagovedneži, ki so jim gofijali, preden so odšli na fronto! Ti preklesti bik, malo manj žri, toliko, da ga boš vsaj za silo nesel!

»Naprej!« ukaže Danton.

Leno se pomaknejo. Tinček, ki hodi spredaj, kar na lepem zavije s ceste v stran, v goščo.

Drug za drugim krene za njim.

Po eden gredo, steza je ozka.

»Tin! Ce ne dobimo Gradišarja in onega, onega, katerega že, zares, katerega?«

»Vreska!« mu sladko pomaga Tinček.

»Vreskovega Toneta, sina starega Vreka!«

»Zares! Gradišarja in Vreska! Vreskovega Toneta! No, dobro, to sem hotel reči! Ce ne dobimo onih dveh, potem ti povem, da boš ti bingljaj! Naj bo pa eden namesto dveh! Ali ete vsi slišali?«

»Smo!« zavpije nekdo iz tropice.

Tinčka obide mraz.

Pijan kakor je, bo Danton zares tako napravil.

Zdaj mu je že žal, da je šel v Globoko.

Morda bo pa onima dvema lahko dal kakšno znamenje? Morda mu ne bosta naredila nič hudega, če jima bo dopovedal, da ju je rešil? Prav gotovo mu ne bosta skrivila niti lasu na glavi, saj ju je rešil! Najbrž Tone ni vedel, da je on zadel Lizo! Prav gotovo ni videl, saj se je bil dobro potuhnil in skril! Še spodaj, ko je izpiral posodo, ga ni mogel

zaslediti. Odtam, odkoder je bil zbežal po strelu, je pa še manj misliti. Saj je tam taka gošča! Drugih reči prav gotovo ne ve! Jeri je bil zamašil usta, hvala Bogu! Z njima bo šel gor, nekam se bo dožde dejali, gore so velike. Ti prekleta govedina, Danton, kako mu ne grozi! Namesto, da bi mu bil hvaležen, ko ga je prišel klicat prav dol na Globoko, se mu pa grozi! On, Podborški Tinček, da bo visel! To je rekel! Tako je hvalal! Tako je hvalal!

Ne, ne! Zagodel je bom tem priskumnjenim, škodoželjnim Fracozom! Tem lopovom, razbojnikom, požigalcem in morilcem! Podborškega Tinčka, ki jim je bil tako dolgo in tako zvesto, pa tudi tako koristno služil, ne, Podborškega Tinčka pa ne bodo ugnali v kozji rog! Premalo jih je, premalo soli so dobili vsi skupaj ob krstnem kamnu! Podborškega Tinčka še ni in ga tudi ne bo ugnal nihče! Ali pa bi se tudi spodobilo, da bi zdravo zrasli ljudje povrh še s pametjo egihi nad ubogega gobavca, ki ga je mačeha natura že tako dovolj trdo in grdo udarila po životu? Ne! Se misliti ni kaj takega! Podborški Tinček ima dovolj soli v glavi, te tepce bo kar mi mogre, prav za prav čisto brez truda ofrnazil za uspehi! Prav jim je, da so gurali tako visoko! Ko bodo že blizu Vreskovine — to bo moje maščevanje — jim bom rekel, naj počakajo, da bom šel pogledat, kako je zgoraj — nazaj me pa več ne bo. K onima dvema bom stopil,

če sta še tam, vse jima bom povedal, kako da sem spazil Francoze in da ju prihajam svariti, naj se pravi čas skrijejo. Če pa ju ne bo več tam, no, to mi bo zares šele dalo čisto pravo, saj bi bingljaj, kakor pravi tale Danton. Tinček, Tinček, kar naprej gor, kar lepo naprej gor, pa k našim!

Svinjé si pa tudi! Ali ti je bilo treba toliko naših izdati? Naših ljudi! Dobro, nobeden od onih, h katerim bom prišel, ne bo nič vedel, kaj vse sem bil že napravil! Nič ne bo vedel, to je kakor pri bito. Zaradi tega pa še zmerom ostané svinje, izdajalec, Judež, — sam pri eebil! Če boš ne vem kaj še vse dobrega napravil, zmerom boš berač za priznanje, potihem pa umazan, pijunka in vrvi vreden človek! Če bi se komu spovedal — naši mi dajo vrj okrog vratu! — Ah, kaj, pa naj mi jo! Boljšé je še zmerom kakor če bi mi jo Francozi! Koliko sem jim služil, kaj vse sem jim prinesel na nos, kaj vse sem jim povedal, kje so in kaj so napravili! Aha, torej taki ste, Francozi! Človek vam zvesto služi, vse vam prinese na nos, komaj se kje kaj skotit! Ne prinese pa vam samo enkrat, stokrat, pa še večkrat! Vsak delavec je vreden plačila! Vsaka vest zasluži nagrado! Saj ne rečem, nekaj ste mi že dali! Lepo se mi je zredil pas, čedno brenkajo naoolendori, kadar jih zatakalikam, kako se to lepo sliši! Ampak zdaj, da mi gre ta krava pijana, ta neumni, oblastni Danton kaj takega reči!

Andrejčkov
J o ž e:

Zalost in veselje

R o m a n
v s l i k a h

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

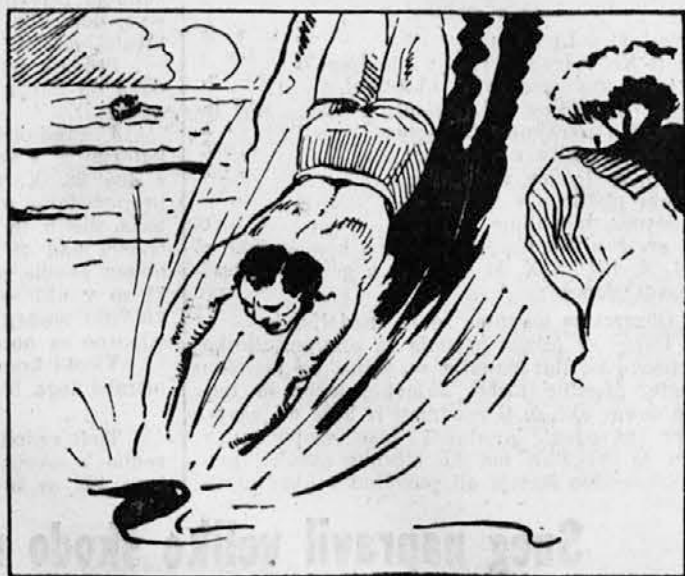
142.

Bili so čudno oblečeni, z rdečimi kapami na glavi in vsi kosmati. Na pogled so bili kakor morski roparji, o katerih je bral, da love ljudi in jih prodajajo za sužnje. Alešu je zastala sapa pri misli, da bi to utegnili biti taki roparji.

143.

Zapazili ga še niso bili, ker se je bil pomaknil za skalo. Urneje so začeli obračati vesla, da je čoln drsel ko blisk ob bregu. Aleš si je oddahnil, ko so bili mimo. Od veselja je splezal niže po skalah in sklenil plavati nazaj, brž ko bodo zadosti daleč.

144.

Pogledal je izza skale, da bi videl, kje so. Kdo bi popisal njegov strah, ko je videl, da so čoln zasukali in ga gnali povprek, naravnost proti skali, za katero je čepel. Zdaj je bil zadnji čas! Urno je pičil v vodo, se potopil in plaval pod valovi.

Potovanje iz Moskve v novo prestolnico Kujbišev

Angleški častnikar, ki mu je žal, da v Moskvi ni zamudil vlaka

Posebni dopisnik nekega velikega londonskega dnevnika je poslal svojemu listu daljšo brzojavko, v kateri slikovito opisuje potovanje tujih diplomatov in številnih tujih častnikarjev iz Moskve v novo sovjetsko prestolnico Kujbišev. Med drugim je ta angleški častnikar poročal v London naslednje:

Potovanje z vlakom je trajalo štiri dni, tako dolgo pa zaradi tega, ker se je moral vlak, s katerim so potovala tudi vsa tuja diplomatska zastopstva v Moskvi, stalno ustavljati, da so mogli mimo vlaki, polni vojaštva in orožja, ki so vozili od vzhoda in so bili namenjeni proti bojišču, v nasprotni smeri, proti vzhodu pa vlaki polni strojev.

Angleški častnikarji tudi pripovedujejo, da so dobili povelje za odhod iz Moskve 15. oktobra in da so imeli štiri ure časa, da to povelje izvrše, medtem ko so nemške motorizirane divizije, ki so domile moskovsko bojno črto, ogražajoče prod-

rale dalje proti sovjetski prestolnici.

Vlak, ki ga je pripravila sovjetska vlada, je bil razmeroma udoben. V njem so bile postelje za vse potnike. Tu pa tam je bilo na kakšni postaji možno kupiti kosček sira ali nekaj jabolk ali kak paradižnik. Drugega nič.

V Kujbiševu se je angleško veleposlaništvo nastanilo v neki šoli, kjer prvi dan ni bilo prav nobene oprave. Postavili pa so vanjo hitro postelje in diplomati so se lahko vlegli, čeprav jih je moralo biti po več v eni sobi. Samo angleški veleposlanik in voditelj angleškega vojaškega zastopstva sta imela vsak svojo sobo. Kljub temu pa so vsi prenašali te okoliščine velikodušno, še velikodušneje pa bi jih, se je pošalil eden dopisnikov, če bi bile sobe zakurjene. Poročevalec »Daily Telegrapha« pa je pripomnil, da bi bil, če bi vedel vnaprej, kako bo v Kujbiševu, rajši »zamudil vlak« in ostal v Moskvi...

Sonce bo ugasnilo čez 35 milijard let

To ne bo tako kmalu, če pomislimo, da je od Kristusovega rojstva do danes poteklo komaj dobro milijardo minut

rista posebna veja zvezdoslovja, ki so ji dali ime astrofizika, je v zadnjih tridesetih ali štiridesetih letih naredila velik korak naprej in dosegla pomembne uspehe. Učenjaki s tega nadvse zanimivega, še vedno razmeroma silno malo raziskanega polja čudovitega stvarstva okoli naše zemlje do neskončnih vseмирskih daljav so postavili med drugim tudi najrazličnejše domneve o nastanku ogromne množine toplote, ki jo izžareva naše sonce. Zadnje teorije, ki zaslužijo tudi največje upoštevanje, temelje na lastnostih, ki jih imajo nekatere prvine, kakor na primer uranove soli, namreč da izžarevajo prav tako skrivnostno kot neizmerno radioaktivno moč, po kateri so najbolj znani katodni žarki in takoimenovani žarki X.

Učenjak svetovnega slovesa in ravnatelj zvezdarne v Saltsjöbadenu pri Stockholmu na Švedskem, prof. Bertil Lindblad, je postavil novo originalno in duhovito podmeno. On smatra, da silna vročina 10 milijonov stopinj Celzija, ki jo izžareva sonce (prostornina te zvezde, če jo tako imenujemo, je tolikšna, da bi vanjo šlo 1.300.000 takšnih teles, kakršna je naša zemlja), nastaja pri izgorenju premoga. Ta toplota bi bila enaka tisti, ki bi jo lahko proizvajala ogromna peč, v kateri bi pogorelo 10 milijonov milijonov ton premoga v eni sekundi!

Treba je bilo potem razložiti še, zakaj sonce

lahko stalno izžareva tako ogromne množine toplote, ne da bi »opešalo«. Profesor Lindblad je postavil teorijo, ki pravi, da atomsko jedro premoga pri izgorenju »bombardira« vodikovo jedro, pri čemer nastaja prvina dušika. Tega pa spet »bombardirajo« protoni, ki so pozitivna jedra vodikovega atoma, ki se tako spreminja v helij, medtem ko se premore čisto »preprodica«. Tako se začneja znova krog ponavljajočega se nastajanja toplote.

Naravno je, da bo tedaj, ko bo izžarana vsa zaloga vodik, kolikor je je v sončnem jedru, Sonce ugasnilo. To pa se seveda ne bo zgodilo nanekrat, pač pa postopoma, neopaženo. Sonce bo izžarevalo vedno manj svetlobe in toplote na zemljo in na druge zvezde, ki gredo svojo pot okrog njega. Prišel bo dan, pravi prof. Lindblad, ko naš planet, ki je danes na njem življenje tako bujno razvito, ne bo več dobival od sonca svetlobe in toplote. Nastala bo na zemlji, kjer bo ob enem zavladal nepopisen mrz, večna tema, saj tudi luna, ki dobiva svetlobo od sonca, ne bo mogla več svetiti. Življenje na zemlji pa bo prav gotovo zamrlo še davno prej, preden bo sonce čisto ugasnilo, torej preden bodo v njem po Lindbladovi razlagi pošle vse zaloge vodik. Z ogromnih področij okrog obeh zemeljskih tečajev in z visokih gorovij bodo pritisnili večni ledeniki proti zemeljskemu ravni-

ku in si tam stisnili mrtvaško roko, res mrtvaško, saj bo pod temi neizmernimi ledenimi skladi pokopano vse življenje na zemlji. V vsemirju pa bo še dalje hodila svojo pot zemlja, blede prikazen sveta, ki je bil...

Po računih omenjenega švedskega učenjaka pa so zaloge vodik na soncu tako ogromne, da jih najmanj 35 milijard let še ne bo zmanjkalo. To je na vsak način še dolga doba, ko se bo človek po Lindbladovi razlagi še lahko vsaj malo pogrel na soncu ob »belem« dnevu, če pomislimo, da je od Kristusovega rojstva do danes poteklo še le komaj dobro milijardo minut!

Stikanje za zlatom v Švici

Nek švicarski urar iz Biela je dobil pooblastilo za iskanje zlata v Annivierski dolini. S tem stikanjem za zlatom je mož tudi že začel. Prva kemična analiza je pokazala, da je v tisoč kilogramih zemeljskih hribin v omenjeni dolini do deset gramov zlata.

Poročilo iz Züricha pripominja, da to ni prvi primer, da so Švicarji začeli stikati za zlatom v lastni zemlji. Dogajalo se je to tudi že za časa prejšnje svetovne vojne, toda družba, ki se je s tem ukvarjala, ni dosegla nobenih posebnih uspehov. (ce).

Prezimovanje cvetic

Večina naših sobnih pa tudi vrtnih cvetic je doma iz toplejših krajev. Te tudi ne preneso naše zime brez potrebne zaštite. Marsikateri ljubitelj rož, ki ima cvetlice, drugega rastlinjaka pa ne, se mora zadovoljiti z drugimi prostori, navedno s kletjo, da prezimi rože. Če je klet svetla in zračna je še najbolj pripraven prostor za prezimitev. Z odpiranjem in zapiranjem oken in vrat uravnovesimo temperaturo. Najprimernejša toplota je 3-5 stopinj Celzija. Če pa pade toplota na ničlo, je že nevarnost, da zmrznejo. Toplota nad 6 stopinj pa povzroča, da rastlina zaživi in prične znova odganjati.

Kjer nimamo kleti, ali pa je neuporabna, se moramo pač zadovoljiti z drugimi prostori: vežo, hodniki, stopnišči in končno s sobami. Tam pa rastline zelo trpe zaradi prahu, prepiha in stalno se menjajoče toplote. Cvetlice pričnejo kmalu bolehati, končno pa podležejo raznim rastlinskim in živalskim zajedalcem. Posebno slabi pa so s paro kurjeni prostori, ker so presuhi.

Cvetlice pa potrebujejo preko zime tudi svetlobo, zato razstavljamo lončke čim bližje oknu, da jih ob jasnem vremenu doseže vsaj nekaj sončnih žarkov. V temi in senci rastoče rastline odganjajo dolge in tanke poganjke, ki so svetlozelene barve.

Kolikokrat zalivamo sobne in druge rastline preko zime se ne da točno reči. Zalivamo le, kadar opazimo, da začne rastlina veneti. Tedaj prilijemo malo mladne vode. S prepogostim zalivanjem prisilimo rastlino k življenju, ali pa ji pričnejo gnati koreninice. Gotovo je, da rastlin tudi izsušiti ne smemo.

Cvetlice dobi dostikrat razne živalske zajedalce, ki jim pijejo sok in jih zato slabe. Če zapazimo na rastlini kaparje, tedaj jih ota-

remo s krpo, namočeno v 3 odstotno raztopino tobakovega izvlečka. Ušive cvetlice pa enostavno pomočimo v to raztopino, nato pa jih položimo, da se strupena tekočina ne odteče po steblih na korenine. Čez nekaj ur razkužene cvetlice oblijemo z mlacno vodo ali pa jih umijemo s krpo.

Cvetlične lončke moramo vsaj enkrat na mesec temeljito očistiti alg, plesni, mahu itd. Ravno tako prerahljamo vrhno plast zemlje, da postane propustna za zrak. Sproti poberejo tudi vse odpadke dele rastlin, da ne pričnejo gniti.

Sobne rastline, ki jih imamo zaradi okrasa v sobi, obrizgamo večkrat na teden z mlacno vodo in jih očistimo prahu. S tem jih okrepiamo, da postanejo odpornejše proti prepihu, suhemu zraku in zajedalcem.

Kako pa hranimo gomolje in čebulice čez zimo? Vse gomolje brez razlike hranimo v zračnih toplih prostorih, kjer je stalna toplota okoli 6 stopinj. Čebulice amarilisa ne smemo preveč izsušiti, ker jim drugače odmrjejo vse korenine. Zato jih pozimi večkrat navlažimo. Pri izkopavanju je tudi boljše, da ne odstranimo vse zemlje, ki se koreninice drži. Tako se vlaga obdrži dalj časa.

Gomolje begonij hranimo v suhem jelo-vem žaganju. Tudi te moramo večkrat pregledati in v primeru, da jim preti nevarnost, da bi se izsušili, jim prilijemo malo vode. Jelovo žaganje zabranjuje tudi gnitje, ker vsebuje obilo smole, zato je priporočljivo pri shranjevanju tudi ostalih gomoljnic.

Ako vzimujemo rastline v posebnem prostoru, moramo paziti, da vlada v njem vedno pravilna toplota, stalna vlaga in da je prostor dovolj svetel in čist.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

46

Sporočili naj bi mi, kaj jim je znanega o Sergiju Meskovu, o katerem je pisal Kolveš. Danes sem že dobil odgovor in celo nekaj slik in prstne odtise. Nobenega dvoma ne more biti, da se ti osebnipodatki ujemajo z vašimi. Nemška policija je tudi potrdila resničnost Kolveševih izjav, kolikor se tičejo preteklosti. Sedaj pa si oglejte še slike.

Pri teh besedah nam je podal nekaj slik, katere smo začeli takoj z zanimanjem opazovati. Nobenega dvoma ni moglo biti, da so to Bordmanove slike. Tudi on jih je pogledal in se prezirljivo nasmehnil. Ravnatelj se ni zmenil za njegov posmeh in je nadaljeval:

»Na podlagi teh dejstev bom izročil Dimitrija Ivanoviča sodnim oblastem zaradi številnih zločinov. Zaradi več umorov, zaradi poskušanih umorov, zaradi prestopkov proti gospodu Girouxu in njegovemu imetju, zaradi kokaina, da ne govorim o vseh drugih zločinih, kateri so nam že znani in o onih, o katerih bomo še izvedeli.«

Po teh besedah je podal Kolveškemu list in dejal:

»Napišite izjave, katere ste nam malo prej poslali. Napišite tudi to, kako vas je Dimitrij Ivanovič prisilil, da ste napi-

sali ono izjavo, v kateri ste se obtožili, da ste krivi zločinov, katere je zagrešil on.«

Kolveški se je približal mizi in začel pisati. Ravnatelj je stal poleg njega in ga opazoval. Tudi mi vsi smo stopili bliže. Bili smo vsi presenečeni zaradi nenavadnega odkritja. Bordman pa je medtem nenadoma skočil na stopnico pri vratih. Preden smo se sploh zavedeli, kaj se godi, je potegnil iz žepa velik samokres, ga nameril proti nam in zakričal s strašnim glasom:

»Roke kvišku!... Croixnoir more še ubijati!...«

Presenečeni smo dvignili roke. Imeli smo občutek, kakor da nas je nekaj zgrabilo za vrat. Nihče se ni mogel zganiti; naša volja je bila kakor ohromela. Res so Croixnoirjeve oči imele nekaj satanskega. Zdelo se nam je, kakor da nam prodirajo v dno duše. Vsa naša odpornost je izginila... Njegove žareče oči so prehajale od enega do drugega.

Strašno so v tej tišini odmevale Croixnoirjeve besede:

»Samo enega izmed vas bom ustrelil... Samo enega... Nato bom zopet izginil... Vsi drugi bodo pozneje občutili, kako težka je masčevalna Croixnoir-

jeva roka... Za enkrat samo enega...«

Njegove oči so se neprestano bliskale in nas motrile drugega za drugim. Njegova roka, oborožena s samokresom, se je počasi premikala od desne proti levi in obratno, v višini naših prs.

Nenadoma pa je odjeknil strel. Vsi smo streptali. Nagnosko sem zaprl oči in jih takoj znova odprl: Croixnoir je izginil. Nekdo se je za mojim hrbtom zgrudil na tla.

Vsi smo planili proti vratom in stekli po hodniku. Ko smo dospeli do zunanjih vrat policijske palače, smo opazili Croixnoirjev avtomobil v razdalji kakšnih sto metrov, ki se je z vsjo naglico oddaljeval. Dospel je že do ovinka in v naslednjem hipu pa je izginil izpred naših oči. V tem hipu pa je poleg mene zagrmel strel. Eden izmed policistov je s puško ustrelil za beguncem. Znova sem pogledal v smer, v katero je bežal Croixnoir. Videl sem, kako se je nagnil na stran in se zgrudil. V naslednjem hipu se je avtomobil zaletel v zid in obstal.

Vsi smo stekli v ono smer. Našli smo Croixnoirja umirajočega. Policistova krogla mu je prestrelila vratno žilo.

Čez nekaj časa sem se vrnil v ravnateljstvo. Videl sem, da so policisti nesli nekoga na nosilnici proti avtomobilu, ki se je tišči hip ustavila pred vrati. Ustavil sem se, ker sem hotel izvedeti, kdo je bil tisti, katerega je zadela zadnja Croixnoirjeva krogla. Srce se mi je stisnilo od bolesti, ko sem zagledal, da je ta zadnja žrtev bil moj prijatelj Jurij Doret.

XVII.

Doretu so prenesli v bolnico. Tudi sem odšel tjakaj.

Zdravnik je izjavil, da je rana zelo nevarna in da je krogla ostala pod lopatico. Potrebna je bila takojšnja operacija. Odnegli so ga torej v operacijsko dvorano kamor je nemudoma odhitelo več zdravnikov in bolniških strežnic.

Ostal sem na hodniku. Bil sem silno nemiren. Globoka žalost mi je stiskala srce. Bal sem se, da bo ubogi moj prijatelj podlezel rani in padel kot zadnja žrtev zloglasnega zločinca. Ubogi Doret! Umreti mora v cvetu svoje mladosti, žrtev svojega velikega poguma, ker se ni bal izpostaviti se v boju proti tako strašnemu sovražniku.

Bil sem silno žalosten. Počasi sem se sprehajal po hodniku. Tako rad bi bil storil kaj za svojega dragega prijatelja, toda žal, nisem mogel storiti ničesar.

Več kot eno uro je trajalo moje mučno čakanje pred operacijsko dvorano. Končno je prišla skozi vrata ena izmed bolniških strežnic in krenila proti nekemu drugemu hodniku. Hotel sem steči za njo, je ustaviti in jo vprašati, kaj je z Doretom. Naredil sem že nekaj korakov, toda premagal sem se.

»Bog ve, če ne gre iskat kakšno orodje,« sem si dejal. »Če se zamudi z mano, utegne to biti usode za Doretu. Ne sem je zadrževati.«

Čakal sem torej. Sledil ji je z očmi

in ko se je čez nekoliko časa vračala, sem ji pogledal v obraz da bi z njega mogel razbrati kakšno zaskrbljenost.

Zopet so minute lezele z obupno počasnostjo. Strežnica se ni več prikazala. Ustavil sem se poleg vrat in nepremično zrl v vrata za katerimi je moj prijatelj sredi med neznanimi ljudmi mogoče ležal v smrtnem boju in klicu svojo mater, ki je bila tako daleč in ni niti slutila o nesreči svojega ljubljene otroka. Najrajši bi bil odprl vrata in pohitel k njemu. S silo sem se premagoval.

Kljub vsemu nemiru sem vztrajal in čakal. Zopet sta prišli iz dvorane dve strežnici in odhiteli po hodniku. Pregledal sem ju v obraz, toda na njih se ni zrcalilo nobeno posebno čustvo. Nlesem se mogel več premagovati. Stekel sem za njima.

»Kako je z mojim prijateljem,« sem vprašal.

Presenečeni sta se ustavili in ena izmed njiju mi je mirno odvrnila:

»Dobro. Sedaj ga obvezujejo.«

»Ali se je že zavedal? Ali živi?«

»Živi pač, toda zavedel se še ni.«

Odhiteli sta po hodniku. Rad bi ju bil vprašal še toliko stvari. Toda že ta njim odgovor me je pomiril. Zbudilo se mi je rahlo upanje, da bo moj ubogi prijatelj le še ozdravel.

Nekoliko pozneje sta prišla iz dvorane dva zdravnika. Šel sem jima nasproti. Pri srcu mu je bilo tako tesno kakor obtožencu, ki pričakuje obsodbo. Njun obraz je bil resen, toda zaskrbljenosti ni bilo videti na njem.